СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXII — Ч. 186. — Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 11. серпня, 1924. — VOL. XXXII. — No. 186. — Jersey City, N. J., Monday, August 11, 1924. — THREE CENTS

Америка візьме офіціяльну участь в париській конференції у справі довгів.

ВАШИНГТОН, Д. К., 8. серпня. — В Білому Домі заявили нині, що Злучені Держави візьмуть офіціяльну участь в конференції в Парижі для вирішення міжаліянтських военних довгів.

Американське правительство предложить на сій конференції домаганне заплати його претенсій за удержуванне війска в Німеччині і пів міліона долярів інших претенсій.

ДЕЙВИС ВИЇХАВ ДО КЛЕРКБОРҐ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 8. вересня. — Демократичний кандидат Джан В. Дейвис виїхав нині вночі до Клерксборґ, В. Ва., де він в понеділок, 11-ого с. м., виголосить свою вступну програмову промову, якою отворить виборчу кампанію.

Він вернеться до Ню Йорку у второк, 12-ого с. м.

ВИЛСОН ОСУДЖУЄ ВИСТУП ҐОМПЕРСА ПРОТИ ДЕЙВИСА.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 7. серпня. — Бувший міністер праці а тепер один з керманичів демократичної виборчої кампанії, Виллієм Б. Вилсон, написав довгий лист до голови Американської Федерації Праці, Ґомперса, в якому осуджує його виступ проти кандидатури Дейвиса.

Вилсон докладно подає, що зробив для робітництва Дейвис і зокрема пригадує його поміч для майнерів.

З уваги на те, каже Вилсон, Дейвис заслугує на підперте робітництва.

Вкінци він питається Ґомперса, чому Американська Федерація Праці заявилась за Ла Фоллетом, не ждучи, поки демократичний кандидат проголосить свою програму.

ЛАФОЛЛЕТЦІ ЗОРҐАНІЗУВАЛИ 10 СТЕЙТІВ НА СХОДІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 7. серпня. — Однодумці Ла Фоллета під проводом Ґілберта Е. Рова з Ню Йорку взялися орґанізувати східні стейти для виборчої кампанії.

Досі вони зорганізували отсі стейти: Мейн, Ню Гемпшер, Вермант, Мессечузетс, Канетикат, Ню Йорк, Ню Джерзи, Пенсилвенію, Делевер і Ровд Айленд.

ЛА ФОЛЛЕТ ПРОТИ КУ КЛАКС КЛЕНАҐ

ВАШИНҐТОН, Д. К., 8. серпня. — Проґресивний кандидат на президента Роберт М. Ла Фоллет оголосив заяву, в якій осудив Ку Клакс Клен і зазначив, що ся орґанізація довго не потриває, бо вона своєю ненавистю і нетерпибостю до співгорожан Америки засуджена на смерть.

ПОДОРОЖ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА МЕКСИКА.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 7. серпня. — Нововибраний президент Мексика Плютарко Еліяс Каллес (Кайес) замешкав зі своїми двома дочками в тутешньому готелі Каммодор.

В суботу їде до Европи на 2-місячний відпочинок по виборчій кампанії. Там хоче бути в Анґлії, Німеччині, і Росії, щоб особисто приглянутись европейським відносинам.

Відтак вертається домів, щоби бути перед введеннем його в урядованне, яке буде 30-ого падолиста с. р.

ЯК БОРОНЯТЬ МІЛІОНЕРІВ-ДУШЕГУБІВ?

ШИКАҐО, Ілл., 8. серпня. — Ще один „умовий знавець" виступив нині у процесі проти Ліополда і Ловба убийників малого Френкса. Се др. Г. С. Голберт з Шикаґо.

Він у своїй оцінці убийників сказав, що вони хорі умово і фізично і ділали, допускаючись злочину, яко ненормальні і нерозвинені люди.

НАЧЕ БОЖЕВІЛЬНІ.

МИДДЛТАВН, Н. Й., 8. серпня. — На шляху зелізниці Ню Йорк, Онтеріо і Вестерн Рейлровд між стаціями Либерті і Парксвил арештовано 4 нюйорських хлопців у віці від 15 до 18 літ, котрі зносили камінне на зелізничий шлях, аби спричинити катастрофу поїзда, яку хотіли зараз сфотоґрафувати.

Імена їх: Джозеф Клайн, Сімор Клайн, Мекс Силвермен і Чарлз Типпел.

Вони вже мали готовий апарат для знимки катастрофи, коли несподівано зловила їх зелізнича сторожа і виратувала подорожних в поїзді від катастрофи.

ВИРАТУВАВ ПОЛІСМЕНА І АРЕШТУВАВ 10 ОСІБ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 8. серпня. — Нині в ночі грало при 4 Вест 109-ій улиці на долині 6 Еспанців в карти. Нараз напало на них 4 инших Еспанців. Один з них закомандував „руки в гору" і вистрілив з револьвера. Але картярі не послухали а перевернули стіл і зачали бійку з напасниками. Бійка перенеслся відтак до сіний. Всі мешканці того дому побудилися і піднесли алярм. Прибіг один полісмен з револьвером іхотів усіх бойовників арештувати, але вони його побили і оставили непритомним на землі. Бачив усе те шофер Виллієм Кевенов, Айришмен, котрий стояв по другій стороні улиці, курив папіроску і придивлявся події. Але прибіг на поле бою, узяв револьвер від лежачого полісмена, потому при помочі сього револьверу відібрав револьвера від одного Еспанця і дав його ще иншому цікавому сусідови. Тоді закомандував усім 10 Еспанцям „руки в гору!" випровадив їх в уличку між домами і там разом зі судімом держав їх довший час, поки не прийшов дільний відділ поліції. За сей час зібралась кругом сцени тисячі публики, яка була свідком незвичайної події.

ВИНАХІД НАШОГО ЗЕМЛЯКА.

Діло пише: від одного з поважних варшавських громадян одержало довшу статейку в якій подає до відома про винахід інтернованого в Каліші, гарматного старшини У. Н. Р. п. Ф. Гудими, який спроєктував машину, порушувану силою земного притягання. Машина, завдяки цій силі, дає прискорений рух, себто для її праці не треба ні вугілля, ні нафти, ні дров. Винахід цей званий „Машиною гасу", не є нічим іншим, як ще одним родом „*perpetuum mobile*". Над яким думають учені та техніки стільки літ. Колиб він справді удався, то це означало бо епохальний переворот у техніці, промислі та суспільнім життю. Ось чому всі ми ставимось, до таких винаходів запоморочуючих мозок з принципіяльним скептицизмом. На всякий випадок творець винаходу або ті, що стоять близько коло нього, повинні для перевірки машини звернутись до когось з наших учених, які стали би посередниками у цій справі.

ПОЛІТИЧНЕ ВБИВСТВО У ПАЛЕСТИНІ.

В Єрусалимі невідомі злочинці убили відомого жидівського громадського діяча др-а Гаана. Вбитий з початку свойого приїзду до Палестини займав видатне становище між сіоністами. Одначе пізнійше завдяки особистому конфліктові перейшов до табору крайних ортодоксів і вступив до орґанізаняв він дуже вороже становище супроти сіонізму. Він жив у Палестині в характері кореспондента англійського щоденника „Дейли Експрес". Його кореспонденції демаскували ексцеси сіоністів у Палестині та спричинили страшне обурення між тамошніми сіоністами. В деяких сіоністичних орґанах явились навіть погрози на адресу др-а Гаана. В коротці після цих погроз його вбито.

ЕЛЕКТРИФІКАЦІЯ УКРАЇНИ.

На першій Всеукраїнській конференції електропостачання рішено використати Дніпрові пороги для потачання електричної енерґії. Подрібно розроблений проєкт у цій справі предлижив проф. інж. Олександрів. Робота біля будови величезної електричної стації тріватиме згідно з проєктом шість літ. Мають побудувати теликі басени та канали, а на них трубіни. Ця справа є безпосередно звязана з невпинною плавбою по Дніпрі, на всьому просторі, не зважаючи на пороги. Під усі будови канали, і т. д. треба зужити кілька тисяч десятин землі здовж порогів. Коли цей плян зреалізується, та стація може постачати електричну енерґію для величезної маси міст і сіл по обох боках Дніпра та для всього українського промислу в Катеринославщині, Кривому Розі і т. и. Всеньке підприємство носить назву „Дніпрострой", що нагаду „Волхвострой" у Московщині.

ЗАМАХ У СОФІЇ.

Невідомий справник висадив у повітря в Софії будинок політичної поліції. Серед жертв знаходився ґенеральний інспектор. Урядового потвердження цеї відомости нема.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОГРАФІЙ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1925.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж Американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошенне до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторінка 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень та середна на окладинці по $35.00; Хто хотівби в свойому оголошенню помістити також і фотоґрафію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліші з фотоґрафії то значить, що його оголошенне буде о стільки дорозше коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находитися в редакції по день 15. серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

Фотоґрафії братств і товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі і театральні, школи, банди, які суть при відділах У. Н. Союза (если який кружок, співацьке товариство і т. п. не есть при відділі У. Н. Союза, таких після ухвали не буде поміщуватись у календари), хотілиб аби їх фотоґрафії були поміщені в календари на 1925 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 15 серпня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотоґрафією чек або моні-ордер виписаний на імя „Свободи", на суму $10.00. Сі гроші ужиється на покритте коштів виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотоґрафії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

"SVOBODA"
63 Grand St., Jersey City, N. J.

ДОВКОЛА СВІТА.

Довкола світа не на літаку та не на автомобілі, а на рибальній лидці вибрались три моряки з Риги. Лодка має мотор і вітрила. Визначили собі таку лінію: Північне море. Ґренляндія, Північне Ледяне море, залив Беринґа, Великий Океан. Австралія, Індії, Суецький канал. Середземне море і вздовж західноевропейського побережа назад до дому. Щасливі люде, що для такої подорожі не потрібують дозволу поліції ні віз, ні пашпортів з полекшою!

ХТО БУДЕ НАСЛІДНИКОМ ЗАМОЙСЬКОГО?

Відколи кандидатура Туґута на польського міністра закордонних справ у Польщі відпала кружляють найріжнороднійші поголоски про нових кандидатів. Найбільше шансів має Тит Филипович, визначний ППС-овець, який тепер є послом у Гелсіфорсі, столиця Фінляндії.

ДИМІСІЯ ГРЕЦЬКОГО КАБІН.

По дуже бурливих нарадах над загальною політикою уряду, парлямент відмовив відмовив довіря кабінетови, що спричинило, що цілий кабінет подався до димісії. Новий кабінет піднявся отворити Кафандаріс.

ВСЕСВІТНЕ РОЗБРОЄННЯ.

Англійський уряд повідомив Лігу народів про намір скликати конференцію всіх держав для обговорення способів загального розброєння. Учасниками малиби бути також і народи, що не належать до Ліги.

НОВИЙ РАДЯНСЬКИЙ ЗАКОН.

Комісаріят справедливости у Москві змінив деякі статті у кодексі родинного права, а головно одну, що торкається релігійної приналежности дітей. Діти до хвилини своєї повнолітности вважаються безконфесійними. Заява родичів щодо приналежности релігійної дітей не має ніякого значіння.

АДВОКАТИ МІНІСТРАМИ.

В новоутворенім французькім кабінеті Еррio є 18 міністрів, з чого 4державних підсекретарів. Між ними є 11 правників, здебільша адвокатів. Нічого дивного, коли адвокат є міністром справедливости, внутрішних справ, освіти, торговлі чи публичних пенсій та емеритур. Але є адвокати, які стоять на чолі аеронавтики, технічного промислу, почт та телеграфів.

ДЕННИК ЛЕНІНА.

У Москві мали вкрасти значну частину рукопису з денника Леніна. Його мають видати незабаром у Берліні. Таким робом мабуть дізнаємося дещо про події, які не перейшлиби офіціяльну радянську цензуру.

МЕДОВЕ МІСТО.

Цими днями на Антверпен упала хмара бжіл, яка вкрила стовпи, ліхтарні, лямпи та вікна так, що по кімнатах потемніло.

Справа міжаліянтських военних довгів.

ЛОНДОН, 8. серпня. — Аліянти хотять в недалекій будуччині скликати в Парижі конференцію для обговорення і вирішення справи міжаліянтських военних довгів.

Злучені Держави вишлють свого представника на сю конференцію.

ПІДПИСАННЄ АНГЛІЙСЬКО-РОСІЙСЬКОГО ДОГОВОРУ.

ЛОНДОН, 8. серпня. — Сьогодня підписало британське правительство і російська советська делеґація загальний і торговельний англійсько-російський договір.

Й ЕРРІО ЛІТАЄ.

ЛОНДОН, 8. серпня. — Французький премієр Ерріо полетить наперед до Парижа на засіданне свого кабінету, на якому обговорить справу програми про введенне пляну Доса в житте. Відтак він знову сюди вернеться підписати умову.

АМЕРИКАНЕЦЬ НЕ ХОЧЕ БУТИ „ДИКТАТОРОМ" НІМЕЧЧИНИ.

ЛОНДОН, 8. серпня. — Аліянтська комісія, яка радила над введеннем в житте пляну Доса, звернулась до члена сеї комісії Американця Овена Д. Янґа, щоби приняв становище аліянтського „диктатора" над Німеччиною, який мав би стягати з неї для аліянтів, а передівсім для Франції „военні відшкодовання".

Одначе Янґ відказався приняти се становище.

МАЛЯРІЯ НА УКРАЇНІ.

МОСКВА, 6. серпня. — Російська влада повідомляє, що на Україні шириться пошесть малярії, яку туди занесено з Кавказу. Досі вже занедужало кількасот тисяч осіб.

В ОБОРОНІ ПАМЯТИ ОСТАННЬОГО ГАБСБУРҐА.

БЕРЛІН, 7. серпня. — Бувший пруський міністер війни ґенерал фон Штайн написав був у своїх военних споминах, що бувший австрійський цісар Кароль діставав від аліянтів хабарі.

Сим обурились австрійські ґенерали і сімох полевих маршалків заявило, що се брехня і визвали його на поєдинок.

Фон Штайн, щоби спастись від двобоїв, згодився викинути уступ про перекупність цісаря Кароля з другого видання книжки.

ПОЛЯКИ СЛІДЯТЬ ЗА ЗАГОНАМИ, ЩО ПЕРЕХОДЯТЬ РИСЬКУ ГРАНИЦЮ.

ВАРШАВА, 7. серпня. — Ґенерал Ридз Сміґли, котрого польський уряд назначив до переведення доходжень у справі останнього наїзду загону споза советської границі, повідомив польський уряд, що останній загін, який був напав на місточко Столпець біля Минська на Білоруси (під польською окупацією), складався з 4 частин по 25 хлопців. З тих лиш одна вернулась на советську територію, а три ще далі осталось на „польській" території.

Ґенерал Сміґли видав наказ, щоб охороняти „границю" як найдокладнійше.

Його допити виявили, що одна з тих чотирох частин була кілька місяців у військових бараках в Минску (столиці Білоруси, тепер під окупацією російською), поблизу „польської" границі, де їх вправляли большевицькі офіцири.

ПОЛЬЩА ВИКРИВАЄ СОВЄТСЬКУ ШПІОНСЬКУ ОРҐАНІЗАЦІЮ У ВАРШАВІ.

ВАРШАВА, 7. серпня. — Рівночасно з нападом загону споза советської границі на Столпець, польська поліція у Варшаві викрила шпиґунську орґанізацію, якою кермувало 6 членів тутешнього російського советського посольства, задля військових шпиґунських цілий.

Польський уряд каже, що сій орґанізації помагало кількох російських еміґрантів, з котрих деякі служили в колишній російській царській армії. Служили для неї також і польські комуністи.

По викриттю документів, які зрадили сю орґанізацію, польський уряд вислав поза границі Польщі всіх советських диппльоматів, що були вмішані в сю аферу, а всіх других членів сеї орґанізації увязнив.

Польська поліція заявляє, що вчера зловила нового члена советського посольства, як роздав відозви за загальним страйком у звязи з теперішніми неспокоями в копальнях угля на Горішньому Шлеску. У нього найдено диппльоматичний пашпорт, але він вже був неважний і тому його арештовано.

Польський уряд хоче повідомити російське советське правительство, що він буде поборювати чужинецьку пропаґанду у себе з усіх сил.

ЕСПЕРАНТО.

ВІДЕНЬ, 7. червня. — Тут відбувається конґрес есперантистів (есперанто — се штучна міжнародня мова, яку уложив варшавський Жид Заменгоф).

На конґрес прибуло 3,000 делеґатів. Між ними є навіть Китайці і Японці.

Між делеґатами є також 160 сліпих. Сліпі мають міжнародню орґанізацію і порозуміваються при помочі есперанта.

Підчас конґресу буде в тутешньому „бурґтеатрі" вистава в мові есперанто.

Учасники конґресу заявляють, що есперантський рух постійно шириться.

МИТО НА ПШЕНИЦЮ.

БУКАРЕШТ, столиця Румунії, 8. серпня. — Румунське правительство підвисшило мито (цло) на пшеницю, аби вдержати вивіз пшениці заграницю.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіти і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ Є ВИГЛЯДИ НА МИР В ЕВРОПІ?

Десять літ минуло з початком сього місяця, як Европа стала в огні війни.

Тепер по 10 літах, говорять про привернення мира в Европі. Властиво мировий договір підписано у Версаю тому 5 літ, але се був такий мир, що Франція на основі сього „мира" воює при помочі військ чорних і білих з Німеччиною.

Се тому, бо той мир був силою накинений Німеччині алїянтами, а метою його було знищити Німеччину. Німеччина кинулась до самооборони мировим шляхом перед смертю, а тоді Франція пішла на неї війною, щоб її змусити піддатися смертельній операції. Німеччина мусіла і проти сього боротись і операція Франції на тілі Німеччини ішла дуже тяжко.

Тоді прийшли інші лікарі — фінансисти. Американці Дос і Янґ, а з ними англійські банкирі. Вони виробили плян, щоби з Німеччини стягнути гроші без війни. Франція сей плян приняла, а тепер власне позаверха, приняли його і Німці.

З Лондону телеграфують, що Німеччина приняла плян Доса; що вона хоче мирно жити з аліянтами і разом працювати для економічної відбудови Европи; та що тепер в Европі настане мир і праця та нормальні економічні і фінансові відносини.

Рівночасно повідомляють з тогосамого Лондону, що томусамому британському примієрови Мекданелдови вдалось теж довести до згоди і з московськими большевиками. А саме, англійське правительство погодилось на мировий договір із совітською Росією. Значить, мир має розтягнутись і на Східну Европу і ще далі, і в цілій Европі мають запанувати мирові і правильні відносини як були в 1914 році перед війною.

Такого чуда доконав Джеймс Ремсей Мекданелд.

Бодай так виглядає з офіціяльних і неофіціяльних вістий з Европи.

Але чи так се й поправді?

Не так і не скоро буде так. Німеччині накинено насилою „мир" в 1919 році, який мав її зруйнувати. І вона проти нього боролась. І мир не був миром, а війною.

Плян Доса в основі малощо змінює версайський замах на Німеччину. А найважнійше, він не привертає її основних жерел економічного життя і розвитку, і підстави для сплати славетних „воєнних відшкодовань" аліянтам. Франція забрала від Німеччини залізо, уголь, потас; Польща забрала теж уголь і вдодатку відтяла своїм „коритарем" до Данціґу Східну Прусію. Отак обтятій і придавленій Німеччині кажуть жити нормально і розвиватись настільки, щоби ще й платити аліянтам „воєнні відшкодовання". Платити „у добрий спосіб", без війни, тільки на основі пляну Доса.

Але як Німеччина не схоче, так Франція не забере своїх військ з Рурщини. Се не така війна як бувало. Се війна — в „добрий спосіб".

Тепер всі нібито раді, що так мирно все заноситься. Але нехай підуть в Рурщину і побачать, як наслані французькими заборцями французькі жовніри мусять годувати вмираючі з голоду, висохлі як щіпки діти німецьких робітників, то побачать, чи всюди така радість. І нехай підуть в Берлін, чи у друге німецьке місто оглянути голодних і плачучих, то теж інакше погадають про ту „загальну радість". А чи плян Доса нагодує Німців і обітре їм сльози? Ні, бо він не направить в основі того злочину, якого доконано над Німцями у Версаю. І 100 плянів Доса нічого не поможе. І 100 репараційних комісій нічого не вдіє. Бо що зроблено НАСИЛЬСТВОМ і РОЗБОЄМ, се не встоїться довго. Воно ТИМЧАСОВЕ. А тимчасовий мир нічого не варта.

Таких ТИМЧАСОВИХ „МИРІВ" на основі версайського договору повстало більше в Европі і на їх основі повстали теж ТИМЧАСОВІ „ДЕРЖАВИ", як ПОЛЬЩА, РУМУНІЯ, ЮГОСЛАВІЯ.

І з тими „державами" другі держави підписують договори. От тепер Анґлія підписала аж два договори з так званою Росією, тимчасовою „комуністичною" державою. А що-ж се як не ТИМЧАСОВІ ДОГОВОРИ? І що поправді вартують такі договори? Не більше від тих тимчасових „держав", що їх підписують.

Загалом, УСЕ В ЕВРОПІ ТЕПЕР ТИМЧАСОВЕ. І пощо то говорити і Америку дурити, що плян Доса принесе мир і відродження Европі?

Все те погана бляґа. Плян Доса може протягнути тимчасовий стан теперішньої Европи на рік, два, але він всетаки не вдержиться і трісне. Розвяже його або нова війна або якась нова революція.

ПАНАСОВА ЕКВИЛІБРИСТИКА

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Най не здивуеся шановний читач на таку, ніби трохи химерну, назву статті. Мова не про того Панаса, про котрого в пісні співається: „А Панас воли пас" і т. д. Той Панас — звичайнісінький собі чоловяга, від котрого нікому ніякої абсолютно шкоди нема: пасе собі тихенько воли та й уже. Наш Панас — іншої породи, хижацької, пажерливої; тієї породи, котра в 1914 р., коли Москалі вдерлись до Галичини, допомагали їм винищувати українських „сепаратистів", „мазепинців" і т. д.; а коли німецький ґенерал Макензен зібрав доброго залізного пястука і дав усій отій московській орді по потилиці з Галичини, то всі оті „панасй" — Дудикевичі, Геровські і инші московські лакузи й шпіони опинилися по градах і весях єдиної неділимої. Де-хто помер там, не дочекавшись, поки „іскони русская земля" Галичина „сольется в русском морѣ", а натомісць дочекавшись відродження ненависної для них України; инші знов зраділи московсько - большевицькій навалі на Україну і стали до почесної служби в большевиків, у ролі чекистів, спеців по „уловленію" українських контрреволюціонерів; решта опинилася за кордоном. Пара друга сих поважних людців дісталася й до Чехословаччини та на нещасне затуркане Підкарпаття й робить тут свою ганебну, злочинну роботу.

Наш Панас-виходець з під Бродів, з Галичини. Як він опинився в Празі за професора в еміґраційнім московськім університеті — не знаємо; та се й не цікаво: адже всім відомо, що т. зв. московська демократія, як і большевики, підібрала на европейському смітникові всякий непотреб, аби тільки від нього пхнуло ненавистю до України; ненавидячи свого обер-ката Леніна, московська демократія проте ретельно слідує за його знаменитим приписом: „У нас хозяйствѣ большое, — в нашем хозяйствѣ всякая дрянь пригодится". Очевидно, з огляду на интереси сього „професора" Панаса — „на предмет" знищення України й Українців.

Читає десь, певне, вже пита: чому се ми так зацікавилися сією достойною особою. Річ у тому, що пан Панас, як той вірний біблейський „кінь" Ісуса Христа, добре „знає ясла пана свого", тому не обмежився нищенням Українців з приват-доцентської катедри московського університету в Празі, але, прочувши про страшну небезпеку „української самостійности" на Підкарпатській Україні, завитав і до нашого сонливого Ужгороду, щоб одним ударом своєї учености вибити з автохтонних русинських голів усяку душу про те, що є на світі Україна, Українці, українська мова і т. д. Пан Панас 10. VII. с. р. в залі ужгородської школи виступив привселюдно з „лекцією" п. н. „Українскій вопрос — в его научном освѣщеніи".

Само собою, тема лекції зацікавила не тільки автохтонів, Москалів і тутешніх кацапофілів, але й тих Українців, що тимчасово й стало перебувають в Ужгороді. Людей зібралося багатенько. З визначнійших осіб можна було бачити й тішитись „імпозантною", надутою вище себе, фіґурою не обраного, а зробленого москвофілами-Чехами, карпаторуського посла до парляменту, „брата" і дра Ґаґатка, що за власною посольською величчю світа перед собою не бачив. Звертала також увагу деґенерувати, але метка, фіґура ще другого „брата" й дра Гомічкова, уславленого в Ужгороді тим, що на „святі" візду до міста новопризначеного ґубернатора, ґаспадіна А. Бескида, він лазив по домах і склепах, репетуючи на пупа й загрожуючи обивателям, котрі не знімуть жовто-блакитних „вікраїнських" прапорів (до-речи мовити — се автономний державний прапор Підкарпаття, ухвалений при договорі 1918 р.); усякими „русскими" скорпіонами. Се геройство підкарпатсько-московського урапатріота, що супроводилося між иншим викиданням його зі склепів за двері навіть обуреними нахабством кацапської потвори Чехами (книгар Ветешнік то-що), а закінчилося судом за образу чести й гідности Підкарпаття, — се геройство зробило з мізерної фіґури лікаря-зубодера вельми популярну особу серед тутешнього громадянства. Було на Панасовій лекції й ще кілька таких самих героїв.

Що ж можна сказати про саму лекцію?

Гадаємо, що читачі, як і ми, самі здорові, догадалися із самого того, про що читалося і хто читав, яка се була лекція. Зміст її можна достоту переказати відомою формулою колишнього московського міністра освіти, Валуєва: „не было, нѣт и быть не может". Але після того, що творилося протягом кількох десятьліть у Галичині, після того, що сталося в 1917 р. на Великій Україні, а в 1918 — у Галичині, після того, що й тепер діється, ґаспадіну Панасові не легко було второпатися зі своїм завданням. Нема що казати, що спритний лектор ретельно позбирав усе, що тільки було писано всякими украіножерами — вч ними і просто прохвостами — проти Українців з часів Адамових і до днесь, і зі страхом та трепетом балансуючи по линві палкого бажання дощенту розторощити ненависних Українців, він блював свим усим в уха своїх слухачів. Чого тут тільки не було! І здрадники „русскаго народа" — галицьке стрілецтво, і прускі марки, і творення України Німцями й Поляками на погибель Росії і всього словянства, і „малорусское нарѣчіе", і Грушевський, яко творець українства, і Петлюра, яко творець самостійности, і Прбвансаль, і „русскіе поэты" Шевченко та Шашкевич, і потреба Чорного Моря для Росії, і навіть лукавство і страх Українців виступити на підкарпатських виборах до парляменту з українською самостійністю і т. д. і т. д. „Научное освѣщеніе" питання було таке, що авдиторія, при обуреним цитькання кацапства, кілька разів перебивала лектора щирим гомеричним реготом. Взагалі лекція знаменитого професора скидалася на веселий водевіль, остільки вона була бездарна, безпорадна й смішна, не вважаючи на всі, старанно проголошувані імена учених авторітетів по украіножерству. Слухачі-Українці розійшлися з вечірки в добрім гуморі і ще раз в переконанні, що зусилля украіножерів вже нігде й ніколи не матимуть успіху, а викликуватимуть лише реґіт, аж поки від них всякий почне відмахуватись, як від гавкання докучливих псів.

Дискусій по лекції п. Панаса обачно не було допущено. Та навдак, щоб у кого-небудь зявлалася охота дискутувати. Безпорадність позиції Панасової була найліпшим арґументом проти нього самого. Коли й варто було на щось відгукнутися, то се на похвальбу п. лектора: ми, мовляв, русскіе, малороссы і скільки б нас Українці не намагались українізувати, се їм не вдасться!... Хотілося на се сказати: „Пане Панасе! Даремні ваші трівоги й побоювання. Можете спати спокійно й не трудитись обкрадати своїх учених украіножерів для ваших лекцій: ніхто з нас не тільки не збірається вас і ваших Ґаґатків та Гомічкових українізувати, а навпаки — охоче даруємо тим властителям „большого хозяйства", які підобрали вас, слідуючи за порадою безсмертного ката Леніна: „в нашем хозяйствѣ всякая дрянь пригодится".

М. Джера.

Ужгород, 11. VII. 1924.

З ДНЯ.

Демократи і републиканці.

Демократичний кандидат на президента Джан В. Дейвис сказав так про ріжницю між демократами і републиканцями:

Повторю слова Джорджа Р. Ланна, заступника нюйорського ґовернора, котрий сказав, що ріжниця між демократом і републиканцем ся, що демократ покидає міністерський кабінет (себто МекЕду) щоб зробити гроші, а републиканець іде до кабінету (себто Фолл), щоб зробити гроші. Ще додам, що демократи хотять, аби нарід тямив заслуги партії, а републиканці хотять, щоб нарід забув „заслуги" їх партії.

Ті останні заслуги — се нафта. При помочі олію Синклера републиканці прийшли до влади, а потому торгували з ним. Тепер їх виборча машина помащена олієм, лишеб їхати, та що з того, коли заїхали в олійне багно і тяжко вилізти...

Гюс в Берліні.

Американський державний секретар Чарлз Еванс Гюс, відомий з того, що Кулиджа оголосив своєю „програмою", сказав Німцям, як пишуть паризькі газети, що плян Доса се їх остання дошка ратунку.

З того сміються американські газети, дивуючись, що Гюс не видить вже іншого ратунку для 70-міліонової нації кромі пляну Доса.

Але так йому веліли републиканські лідери. Вони гадають, що за плян Доса Німці в Америці будуть голосувати на нього і на Кулиджа, одначе вони радше голосувати-муть на Ла Фоллета, котрий хотів Америку охоронити від участи в аліянтській війні проти Німеччини в 1917 році, яку тепер републиканці хотять кінчити пляном Доса. Отже подорож до Берліна видай не поможе.

Царські довги.

Большевики майже 7 літ торгувались щоб не признати царських довгів, які Росія винна Анґлії, Франції, Америці і другим державам. За ніщо у світі не хотіли признати. Казали, що зрадили-б комунізмови, якби признали.

Але тепер признали їх в договорі з Великою Британією, а затим готові признати й у Франції, Америці, Бельгії і т. д.

Чому се так? А тому, що тепер большевики нема нічого не мають. Отже: 1) хотіли-б десь трошки позичити гроший; 2) признавання гроший нічого їм не шкодить, коли нічого не мають; 3) є нова теорія „ленінізму", яка не признає нічого злим або добрим, а тільки трактує се з бизнесу партії; як що корисне для партії, так воно добре, без огляду на чинебудь, хочби і найсвятіші засади. А воно-ж корисне — мати гроші тоді, як їх немає.

Конець кінців, така здача Раковського і компанії означує лише дальше ствердження упадку большевизму.

За рік вони приймуть не тільки царські довги, але й царські установи, а за два роки й царя.

„Українізація".

До „українізації" України належать між іншим і російські почтові марки і та почтові печатки на листах на Україні в мові... московській.

А найновійший зразок „українізації" України — се перезва міста Елисаветграду на Україні на — Зіновєвск.

Українському місту надано імя змосковщеного Жида Зіновева, але щоб се ще більше документально домосковщити, то не сказано Зіновев, Зіновієвск, так як бувало за московських царів — Ніколаєвск, Александровск, Архангельск і т. д.

Як така „українізація" піде далі, то буде ще Бердичевск, Кієвск, Полтавск, Троцк або Троцкієвск, Житомирск, Нахамкесовск, Харковск, Раковск і т. д.

Не даром то кажуть, що і дари від ворога небезпечні.

„Сейм".

В польському „сеймі" разв-враз співають. Співають ріжні національности свої національні гимни і революційні пісні для протесту проти ляцької неволі.

Всі мови крім польської заборонені в польському „сеймі" і тому власне у тих мовах співають протести.

Через ті співи польський „сейм" став міжнародньою оперою, яка більше інтересна аніж польські глупі промови. Але сі співи не для опери, а для бунту, а кожда революція зачиналась революційним співом.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

В. Г., Петерсон, Н. Дж. — Є приповідка, що „пес бреше, вітер несе". Тому не журіться, коли большевицькі ганчірки накидаються на Ваше товариство й на поодиноких людий. Коли собаки брешуть, то видно, що ідете, а не стоїте на місци. Пишете, що оден большевик покинув хору жінку з дітьми; що другий післав свою жінку „скебувати", а сам вилегувався дома та „раював" за ті гроші, що жінка-страйколомка заробила; що третий „комуніст" вкрав чужу жінку; а четвертий так дбає за родину, що його голодні діти жебрають по хатах зїсти і т. п. Ну, — нам не дивно. Большевицька „фільозофія" мусить привести до такої „поведенції". Вона повертає чоловіка до стану схудобіння, до озвірення. Звірщята таксамо не мають сильних семейних звязий. Тільки звірята деде вищі, ніж большевики, а саме у цім, що піклуються з найбільшою посвятою своїми малими дітьми. Взагалі у звірят більше природної інтеліґенції, чуття й послідовности, ніж у наших звирдонілих большаків.

Член У. Н. С., Ст. Луис, Мт. — Ми містимо завсіди радо усякий звіт про добру роботу по наших громадах на еміґрації. Дуже нерадо нотуємо лихі сторінки нашого еміґраційного життя і це чинимо тільки тоді, коли через це можемо поправити лихо. Загальний висказ, що всі пють самогонку, а тільки „поступовці" тверезі, що нема ніякої порсвіти і т. п., а притім накидуватись на особу дописувателя — це не факти, які варта подати до часопису. Чи не лучше було би „поступовим і свідомим", замість критики по часописях, зробити добру роботу і завести життя при істнуючім Народнім Домі? Не хвальбою, а витревалою працею ореться народній обліг і показується свою свідомість. Із такої „поступовости", із якої нема ніякого сліду у громадськім життю, нема ніякого хісна. Коли дописуватель „переборщив" і занадто похвалив, то Ви подбайте, щоби хвальба була заслужена, та щоб Ви були каменярами, які пробють скалу до світла у вашій громаді.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Теодор Сеник, ем. упр. нар. школи помер в Тернополі 18. червня с. р. в 75 році життя. Покійний був учителем 42 літ, з того десятки літ управителем нар. школи в Тернополі, котру ще й досі звуть популярно школою Сеника. З його школи вийшло багато тернопільських Українців, що займають нині визначні становиска в нашому громадянстві. Поза школою провадив велику пасіку і попри покійного о. Михалевича з Чернилова руського і Н. Масляника з Мізуня був у нас найліпшим знавцем пасічництва. Перед війною оснував в Тернополі перше Українське Краєве Товариство Пасічниче і став його головою. Війна, знищивши майже всі пасіки на Поділлі, була причиною, що цього фахового товариства досі не віднослено. Пок. Сеник тішився великою повагою серед тернопільського населення. Польські арешти н сохинули і його. Арештований Поляками по занятті Тернополя в 1919 р. сімдесятилітний старець просидів пять місяців в таборі в Стрилкові. Сам свідомий Українець виховав і такім дусі і всі свої діти. — В. й. п.!

Вартоломей Фуртак, ем. упр. нар. школи помер в Тернополі дня 22-го червня с. р. в 66 р. життя. Довгий час був управителем школи в Бірках великих, опісля кілька літ в Купчинцях, а наконець вже за польської влади короткий час у Кутківцях. Рухливої і веселої вдачі був серед селян дуже популярний, бо сам селянського року, розумів всі струни селянської душі і умів по мистецьки на них заграти. Народніми справами вс еживо інтересувався і в просвітному житті Бірок великих відограв визначну ролю. Тому, що був відомий в Тернопільщині яко діяльний Українець, московська влада арештувала його і вивезла в Сибір. По розвалі царської Росії вернув, як і багато Галичан, до Київа і працював там якийсь час в секретаріяті народньої освіти. По повороті до Галичини, коли розвалилася Австрія, заняв місце земельного референта в українському повітовому комісаріяті в Тернополі і на цьому становиску умів вивязатися зі свого завдання. Реактивований по довгих заходах лиш короткий час пробув управителем нар. школи в Кутківцях, бо польська влада скоро його спенсіонувала. Осів в Тернополі і свої сили присвятив праці в кружку У. П. Т., збираючи датки на Рідну Школу і займаючися орґанізацією приватних народніх шкіл. Вкінці звалила його тяжка недуга рака. Похорони його були великою українською манїфестацією. Караваном був замаєний в зелень і убраний в килими селянський віз, конвойований селянською бандерією з Бірок великих в козацьких строях і з січовими лентами. Над могилою виголошено кілька промов, в котрих змальовано діяльність небіщика в громадському житті. — В. й. п.!

Олекса Котис, інжінір агрономії і управитель домен і лісів в Небилові коло Перегінська помер тамже дня 6. липня с. р. на чахотку в 43 р. життя, оставляючи вдовою жінку Евгенію з Ясеницька і малого синка. Покійний, скінчивши перемиську українську гімназію, в часі своїх студій в земельній академії у Відні належав до діяльних членів студентської „Січи". Опісля вступив до державної служби в дирекції домен і лісів у Львові, а одержавши місце управителя в державних лісах у своєму крузі ділання старався помагати нашим селянам. Занепадав від давна на здоровлю і запротоpений в карпатську глущу, не міг брати ширшої участи в громадському житті, хоч ним все пильно інтересувався. Яко людина гарного характеру оставив покійний щирий жаль і теплу згадку у всіх, хто пізнав його в житті. — В. й. п.!

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

МІННЕАПОЛИС, МІНН. Тов. Зап. Січ, від. 385, повідомляє, що звичайний місячний мітинг відбудесь о 7-ій годині вечером в вівторок, 12. серпня в гали церковній під ч. 316 — 6th Ave., N. E. На порядку нарад суть дуже важні справи до полагодження, отож запрошається усіх членів на сей мітинґ. Неявившийся член заплатить кари 25 ц., а урядник $1.00. — Петро Чучман, предс.; Микола Бойко, секр.

ФІЛЯДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Згода, від. 62, пошукує члена Дмитра Філяка, котрий тому чотири місяці перебував під ч. 13243 Гавстон Ст., Геґвіч, Шікаґо, Ілл. Проситься його у власнім інтересі негайно зголоситись на адресу секретаря Олекса Туринець, 6116 Гленмор Аве., Вест Філяделфія, Па.

МОГИЛА ТОВАРИША У. С. С.

Тихий, лагідний день у червні 1921 р. Із товаришем, б. поручником У. С. С., хдемо на стації в Ожидові на потяг. Умовилися, що поїдемо відвідати гріб нашого друга, який поліг від ляцької кулі в битві під Городком.

Надіхав поїзд; ми всіли і стали балакти про... так недавно минуле. Ані не оглянулися, як під'їхали до стації Підбірці. Пригадалось нам, як саме на тім місци, що ось видно з вікна вагону, за горбком, я стояв зі своїми гавбицями (гарматами), як надійшов він і покійний товариш, до котрого тепер ідемо в сумну гостину.

Яка радість була! Покійний приніс був часопис, а у ньому була велична відомість, що учора проголошено в Києві злуку усіх українських земель.

Нема вже границь поміж українським народом! По віковіх злиднях і розлуці обєдналась накінець Україна! Від Попраду по Кавказ і Чорне море — одна свобідна українська держава!

Гей, гей, милий Боже! Що за одушевленнє було в рядах! Наші гарматчики гукали: „Як Ляхи не здадуть Львова, то зруйнуємо його так, щоб камінь на каменні не остав. Вигубимо до тла ляцьких зайдів, а на руїнах збудуємо новий Львів, очищений від заволок — львів український!"

Та ось ми вже у Львові. Скрізь Ляшня і ляцкі емблеми із білим яструбом. В старинним українським городі немай знаку українського життя. А нам, нашій армії, наказали були щадити Львів! Чого? Кого? Того осередка ляцького шовінізму і заїлої ненависти до всього, що українське? Чи не вийшлаби цілком инакше історія нашої борби з Ляхами, колиб були знищили те гніздо польської гакати?

Дарма! Минулого не вернем думками.

Пересіли на потяг до Городка. Висіли і гостинцем пішли до Братковець. Зараз біля залізничого шляху, на горбочку, його могила.

На маленьким хрестику, яким зазначили його гріб, побачили свіженький віночок з полевих маків. Так і жевріли огнем ці квітки, як свіжа, червона кров того борця, що під ними в землі спочив. На самім краєчку перехрестя сиділа пташка і аж заливалася дзвінким співом. Довкола поля з доспіваючим збіжем, із повним гамором живої природи. Як гарно у нас в краю! Коби тільки своя правда, коби не ті вороги з усіх сторін!

Підійшли д могилі і здивувались її виглядом. Не бурянами заросла, як сподівались. Хтось посадив корч калини, чіїсь руки насадили квіток та оправили могилку на славу.

Вклякли і поцілювали той гріб начеб товариша самого. Сплели вінець із калини та квіток, що розсипались довкола, а на чільнім місци вплели наш український, державний тризуб.

І там, біля залізничого насипу, у чистім поли, у двох заспівали його улюблену пісню „Там у лузі червона калина". Відтак затягли „Ви жертвою" та инших, а накінець „Ще не вмерла".

Під вечер відійшли. Як відходили, побачили за горбком цілу громадку малих дівчаток. Коли несподіване побачили нас, стали заполохані. Ми підійшли і заговорили. Як вони почули українську мову, зараз осмілились. Кожна дівчинка несла в руках жмут квіток. Ми спитали, куди й за чим ідуть. Вони відповіли, що ідуть плести вінок на могилу покійного нашого товариша. Тоді й дізналися ми, відки узявся той вінок з маків на хресті та хто доглядає гробу. Старші опорядили, а діти прикрашають квітами і моляться невинними устами на гробі нашого борця за волю.

І тоді в той мент, коли малі діти посповідали нам, що „він" поляг за те, щоби зробити своїм людям добро, що він віддав свое життя за „Маму-Україну" — тоді позавидували ми з товаришем долі покійника.

Лежати на рідній землі і жити у вдячній памяти свого народу, чи може бути більше щастя?!

Не пропаде наш нарід, бо вже і в дітях живе охота до волі і любов для України!

Нортгемптон, Па., 29. липня 1924.

Павло Лнечук,
б. будавний У. С. С.

ЯК ФАРАОНИ БОРОНИЛИСЯ ПЕРЕД ГРАБІЖЮ ГРОБНИЦЬ.

Віра старинних Єгиптян наказувала, як найстараннійше опікуватися гробами покійників. Це м. и. доказують численні розкопи, які щойно в наших часах побачили денне світло. Спочатку гроби були зовсім звичайні, без ріжниці чи в нім спочивало тіло володаря, чи звичайного чоловіка. Помалу гробниці почали будувати в спеціяльному стилі, масивні. На основі цього можна догадуватися, що старинні Єгиптяне будували великанські гробниці піраміди не з бажання побудувати великі архитектурно-мистецькі цінности, а передусім тому, щоби ухоронити королівські мертві тіла.

Про безпеку свого мертвого тіла старався кожен египетський фараон ще за життя. Мумію за всяку ціну треба було заховати ненарушену коли можливо й на віки. В світі наївності вірили египетські королі, що з уваги на їх необмежену туземну власть і могучість, не найдеться рука насильника, яка відважилась би продістатися у гробницю-сокровище й осквернити фараонську мумію й ограбити гріб. Тому теж вони будували все більші гробниці, як прм. великанська піраміда Хеопса. і чим більші ставили піраміди, тим певнійші були про їх безпеку, що в них могти муть нагромадити все більше скарбів, своїх найминійших предметів. А все таки всі ці заходи ніщо їм не помогли, бо їх мумії вже після кількох генерацій розграбили, обкрадали.

Ціллю тодішних королів було прим. збудувати гробницю, до котрої ніхто не міг би найти входу, а колибиже й кому припадково вдалося продістатися до середини будівлі, того не повинен би найти того місця, де укрито королівське тіло. Тому поверхню пірамід виправляли зверха або покривали гранітними плитами, щоби лише не пізнати, де міг би бути вхід. В середині піраміди будували цілі лябіринти хідників, маскованих гробних просторів На одним місци будували цілу групу пірамід, щоби лише не натрапити, де скривається королівське добро. Але грабіжники гробів терпеливо шукали й усували всі перешкоди, поки не найшли скарбів.

Деякі королі оставляли великі суми гроший, щоби ними платити за сторожения їх гробниць. Така сторожа складалася з цілих відділів урядовців і жовнірів. Але ні ця сторожа, хоч добре плачена не могла охоронити гробів від грабіжників, а також бувало й таке, що й сама сторожа ограбила гробниці віддані її опіці. Та це не ділося без причини. Звичайно сталася грабіж тоді, коли котрий з покійникових наслідників хотів „спекулювати" капіталом призначений для сторожі, й платили їй менше. Або й не думали про предків, просто нераз відправляли сторожу, оставляючи на ласку й неласку предківські мумії і скарби. А звичайно ділося це і після вимертя династії. Ба, приключилося й таке, що часом і самі королі казали добути скарби з гробниць. Коли до влади прийшла 18-та династія, в котрій останнім фараоном був Тут-анк-амуна, тоді в цілому Єгипті не було ні одного не ограбленого королівського гроба. Як не як це мусіло страшно вплинуло на фараона, котрий, так сказатим більше журився своєю мумією, як своїм життям.

Вісімнайцята династія зірвала з традицією що до будови королівських гробниць. Вона вірила, що гроби охоронить перед пізнійшими грабівниками, коли не будувати ме їх, як досі у виді великанських пірамід, але коли построїть їх зовсім тайно в майже неприступнім місци. Найвідповіднійшим схоронищем для своїх гробів уважали домовину, прозваного пізнійше (королівською долиною Фараонів). То віддалена долина з печерями. Тут вишукували найбільше укриті щілини і печери, в них складали фараонські мумії й скарби, часто їх робили ще глибшими, а тоді вузкий вхід засипали камінням і засували так, що ніхто не міг найти дороги до них, ба й не міг догадуватися, що там скриваються скарби.

Фараонам без сумніву тяжко приходило рішатися на такий крок, бож королівське достоїнство вимагало від них, щоби по смерти своє мертве тіло заховали на місци окруженім і осяянім орієнтальною величю. Ба їм наказували цей релігійні приписи. Поряд гробниці доси будували окремі святині, в котрих відправлялись усі потрібні посмертні обряди. І це понехала 18-та династія й почала такі святині будувати далеко від гробниць.

А таки навіть цих схоронищ фараонських мумій у долині фараонів не минула грабіж. У Єгипті заховалися і віднайдено звістки про ограблення фараонських гробів у дуже давні часи. Коли вже ніщо не могло помогти, тоді священники, які були сторожами гробниць переносили мумії з одного схоронища у друге. Нераз платили життям за захланність грабіжників. Коло 80-тих років найдено в одній невеликій печері наскладані мумії цілого ряду найзнатніщих володарів Нового королівства, як називали добу після того, як 18-та династія дійшла до влади.

Це нарушення прастарих релігійних звичаїв 18-ою династією, то лиша одна частинка її реформаторської праці, яка простяглася на всі ділянки суспільного життя старинного Єгипта. Володарі цієї династії зробили Египет могучою державою, а Теби його богатим престольним містом. Тут-анк-амонів тесть Аменофіс IV. або Егнатон, ужив нагромаджені скарби — найшов — для поширення науки. І богато причинився до цього, що египетська наука позбулася своєї дотеперішньої консервтативної засхорузлости. Він теж був і релігійним реформатором, проповідував монотеізм (віру в одного Бога), любив і мир. Він був перший знаний нам пацифіст на фараонськім престолі. Його зять, як можна з усього догадуватися, був слабовита людина. За Тут-анк-амуна Єгипет є вже в добі упадку. Він не продовжував діла свого тестя, бо не втішався таким самим авторітетом, а підпав під вплив одної священичої касти, котра навіть приневолила його змінити назвище. Він спочатку називався Тут-анк-атон, що значить: Солодке є життя Атона, а щойно пізнійше (може з політичних причин) прийняв імення, під котрим його щойно не давно пізнав увесь світ. І те імя прийняв тому, бо ця священнича каста найбільше почитала бога Амона і держалася старої релігії.

Грабіжники не дісталися до гробниці Тут-анк-амуна, доля заховала її нашому поколінню і припадок хотів, що покійний льорд Кернервон і його помічник Картер, хоч уже хотіли понехати розкопки на цьому місці, бо ніяк не могли найти сієї так довго і тяжко пошукуваної гробниці, нараз попали на її слід. Тепер іще требаби, щоби відкрили те, що скривають звої неограблених мумій.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ЦВІТ ПАПОРОТИ

(Революційна феєрія).

Червоному генієви Л. Курбаса — до диспозиції.

ЛИЦЕДІЇ.

Комнезаможі із бувальців.
Комнезаможівна.
Куркуленки й куркулівни.
Авангард усесвітньої революції.
Всяке контр-революційне чортовиння.

(Галявина в гушавині лісу. Ліворуч, в кущах, хатка на курячих ніжках. Коли хто з людей виходить на галявину, вона запинається кущами, і її не видко. Ніч. Від берега, зза лісу, шугає верховіттям проміття купальських огнів. Лунають вигуки, співи, регіт. — Вряди-годи розітнеться далекий постріл гармати. Десь — бій.)

Голос Орисі.

Стривай... Куди?.. Чому не там?..

(На галявину з правого боку вибігають Микола в Орися. Він — червоноармієць, озброєний „до зубів").

Не згасли-ж ще вогні Купала,
Не край забавам і пісням.
Ходім до нас... Тебе чекала...

Микола (у захваті).

Я у розвідці тут, мила, —
Не до ваших нам пісень:
Наша сила —
Непохила, —
Нищим в-пень!

(Постріл гармати і вибух набою).

Чуєш, серце?.. Навздогони
Крием світ старий з гармат!
Розвели вогонь червоний
В чорну ніч Купальських свят...

(Новий гук пострілу).

Знов!.. Не має оборони!
Хоч тікай, хоч не тікай —
Край!

Орися (стежить за ним, насупившись).

Не йди до них!

Микола.

Чому?

Орися.

Не знаю..
Приходиш звідти, й ти — не ти.

Микола (здивовано).

Не розумію я, мій раю, —
Чому то так?.. (Хоче пригорнути її).

Орися (ухиляючись).

Пусти!
Десь руки в тебе вже червоні —
Вбивав, чи ні?

Микола (блиснувши очима).

Облиш страхіття забобонні!
Я-ж не на святі — на війні.

Орися.

А з ким воюєш

Микола.

З ворогами
Ва вас, сліпих.

Орися.

За нас?

Микола.

Казав я вам про те не раз, —
Чи-ж винен я, що ви — нетями? —
Чи винен я, що вам любіш
Стрибать огнями на Купала,
Ніж видерти злодійський ніж
У слуг буржуя й капітала?
Тремтять уже сі пси скажені!
Ще день, ще два, і...

Орися.

Теревені!...

Микола.

Стривай, голубко... Батько твій,
І мати, й ти в тяжкій роботі,
У злиднях, в горі, у скорботі
Увесь свій вік...

Орися (ображено).

Та Боже крий
Не ждала я сього докору,
Не ждала, щоб наприкінці
Пошив ти нас в старці*),
Послухавши лихого поговору!
Шукай багатшу...

Микола.

Та не те!..
Лишиш ми німу покору,
Червоний стяг зняли угору, —
Бемось за діло за святе.

Орися.

Святе?!.. У спілці із Жидами?
Хіба не ви
Попів вбивали, а церкви
Пускали димом за вітрами?
Злигався нащо ти з чортами?..

Микола (хапається за голову в розпуці).

Яка безодня! ніч яка!
Як в морі тьми, на безбережжі:
Ознаки зникли, стерлись межі,
А в долині — без маяка...
Хотіли вам, закутим зроду,
Ми розпалить святу свободу...

Орися.

А розпалили скрізь пожежі.
Від згарищ тих нежданий гість —
Ваш чорний дим нам очі їсть
І виклика страшні проклони
Свободі [illegible].

Микола.

Та що проклони, що той дим!
Бойців страшних страшні загони
Руйнують світ старий,
Щоб на руїнах капіталу
Для пролетарського загалу
Збудувать новий.
Не знайде місця там харцизі
Щоб відродить людську істоту
Розпочали ми сю роботу...

Орися.

І пролили сторіки сліз.

Микола (не слухаючи).

Ми з сонцем нашої любови
Прийшли, щоб в кожду мить
Трудящим сльози осушить...

Орися.

І розлили озера крови.

*) Жебраки.

Микола.

Повергли ми старих божків,
Усі напружили ми сили
Й на трон свобідний посадили...

Орися.

До Москаля кількох Жидків.

Микола (не слухаючи).

Пролетаря, героя праці,
Бо в революції диму
Несли свободу ми йому...

Орися.

А принесли кому? —
Злодюзі тільки, гультіпаці.
Облиш свої ти балачки:
Набридли всім вони, як злидні!
Тебе не бачила вже три дні.
Ходім до нас. Там парубки,
Дівчата там, веселі співи,
Горять ясні вогні
(Не ваші — ні!),
Лунає сміх щасливий.
Жадане щастя юних літ,
Ми знайдем певне опівночі,
Зірвавши папороти цвіт,
Як не злякають поторочі.
Вночі-ж у лісі — знаєш ти —
Блукає досить чортовиння:
Злетілись десь на ворожіння
Відьом цілісінні гурти.
Літають досі упиряки
І вийшли з річки русалки,
В кущах ховаються мавки
І притаїлись вовкулаки...
Ах, страшно як!..

Микола (дивиться на неї й сміється).

Отсе так так!..
Скажи, Орисю, — як на тебе:
Для кого ми сей бунт зняли,
Червоний прапор понесли?

Орися.

Та певне, що для себе,
Бо що нам ті пролетарі! —
Як не ледащо, то злодюги,
Та ще здебільшого й катюги
І рабувать, палить майстрі!
Трудящий люд — не душогуби,
Бо на чуже не гострить зуби...

Микола (сміється).

Авже-ж... Любіш вам упирі
І всякі нищі забобони,
А що у злиднях, в кайданах,
У рабстві цілі мільйони
Вам байдуже сей жах...

Орися (затуляє вуха).

Ти знов своеї... Схаменися!

Микола.

І правда, серце... Ну, прощай...

Орися.

Куди-ж?! А я — твоя Орися?

Микола.

Вернуся скоро, почекай.

Орися.

А ті... не прийдуть людожери
На сі вогні Купальських свят
І не почнуть палить з гармати?

Микола (ображено).

Верзеш химери!
Бемося ми
Лише з тими,
Хто нам посіє перешкоди.
Хоч маєм меч в руці одній,
Зате в другій —
Ключі до щастя і свободи.
Та що казать! За час якийсь
Сама ти, серденько, побачиш...
Тепер сміешся?.. Смійсь...
Не раз заплачеш,
Але — від щастя, і не раз
Благословиш ти нас,
Благословиш і ту годину,
Коли ми встали й без упину
За всіх трудящих і за вас
Пішли в бій смертний без вагання.
Ну, годі!.. До стрівання!

Орися.

Ходи здоров!
Вертайся-ж хутко знов...

(Зникають — він ліворуч, вона праворуч).

Баба-Яга

(виходить з гущавини, спіраючись правицею на палицю; під пахою несе снопок зілля).

І знов... ба-бах!..

(Зупиняється, наслухуючи, і коли за пострілом розтинається гук вибуху, здрігається і шкутильгає до хатки).

Чортячий скік
На той світ з дідчого весілля...

(Стає коло хатки й озирається).

Бодай на вас трой-зілля!
Бодай на вас часник!

(Погрожує палицею).

Десь, певне, наші упиряки
Супроти тих — святі ченці,
І від людини, неборяки,
Тікають геть на всі кінці,
Як від скаженого собаки.
Огида, ганьба і проклін!..
У звоях диму, як у хмарі,
У світ стрибнув із Смертю в парі
Правічний Звір з душі глибин.

(Дивиться на небо).

А там — темнісенько в безодні...
Бренять зірки, як перли сліз...
Де-ж Косарі, Чепіга, Віз? —
Ще вріла їх напередодні...
Прозорий став Чумацький Шлях
І загубився у пустині...
Не ворожити-му я нині
На переляканих зірках...

(Прислухається до гомону й співів).

Асим про все і горя мало!
Там скаже Смерть, а тут — Життя.
Панує ще старий Купало,
Ясний в забаві, як дитя!..
Пянить себе вогнем, піснями,
Бажань жагою молодих, —
Не прочуває у нестямі,
Що смерть чигає і на них.
А буде свято, ще не знане,
Ще, затанцюємо не так!
Ще не один з тих, неборак,
Засне — не встане...

(Гук гармат збільшається. Недалекі вибухи набоїв).

Так, так, так! Ках-ках-ках!
Ач, як кашляє гармата!
Ой, не справити нам свята!..

Русалки

(вибігають з гущавини й на ходу озираються злякано).

Жах, бабусю, жах!
Обіцяла-ж ти
Тучі розвести, —
Без упину-ж, без утоми
Кретуть громи
Блискавками
Над заснулими полями.

Русалка перша.

Над водою
Збились купою, юрбою
Хлопці всі, усі дівчата, —
Се-ж не свята!..

Баба-Яга (сміючись).

Постривай, —
Будеш мати й ще рахубу:
Стане Смерть отут до шлюбу...

Русалки.

Смерть?!..

Русалка перша.

А з ким?

Баба-Яга.

Чекай!

Русалка друга.

У воді
Риба вся на дно упала,
Ніби знала —
Буть біді
На Івана на Купала.
А як в воду вдарив грім,
Риба вся наверх сплила
Та й зосталась, як була,
В сні смертельним і німім.

Русалка третя.

Ми прожогом
Геть з води:
Заховалися під стогом,
Потім згодом — всі сюди.

(Постріл).

Русалка перша.

Грім гуркоче... Де-ж ті хмари?
Сяють зорі в вишині...
Чи се жарти, чи се чари,
Чи се снища навісні?

Русалка друга

([illegible] озираючись довкола).

Ліс мовчить, а верховіття
Хтось ворушить крадькома...

(Наслухає).

Стихли громи, а проміття
Ще не згасло... Ніч німа...

Русалка третя.

Дуб понурий щось шепоче,
Спить ялина, спить вільха...
Хмар нема, а грім гуркоче.
Бабо, що се?

Баба-Яга.

Ха-ха-ха!
Постривайте, ще багато
Ви дізнаєтесь сю ніч:
Буде, буде ще вам свято, —
Заворочим на терлич...

(Зненацька над лісом пронизує тишу ночи виття гарматного набою, що за мить падає й вибухає десь у лісі. Від берега — раптовий крик переляку).

(Дальше буде).

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА

за місяць липень, 1924.

НОВИЙ ВІДДІЛ:

Тов. Дністер в Брукліні, Н. Й., від. 310. У. Н. Союза.
Пясецький Григорій, Свищишн Василь, Склоздра Іван, Стороняк Іван, Тижняк Василь, Тижняк Стефан.

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 4. Крайник Лота.
В. 29. Кульматицький Михайло.
В. 31. Васькевич Антін.
В. 36. Гнатів Катерина.
В. 37. Климко Ева.
В. 44. Губрик Марія, Губрик Микола.
В. 72. Вагнер Михалина.
В. 85. Ковальчук Петро.
В. 100. Зарецький Олекса, Зарецький Лука.
В. 106. Дзіваковський І. Андрій, Маган Станислав.
В. 112. Купцевич Анастазія.
В. 116. Гансин Василь.
В. 120. Щербан Василь.
В. 126. Беч Василь.
В. 130. Брицький Антін, Сиридюк Микола.
В. 137. Комісар Анна, Стукан Яків.
В. 139. Павловський Дмитро, Смолінський Йосиф.
В. 147. Гробовінська Анастазія, Лось Теодор, Мицьо Федьо, Онишканич Іван, Тійка Олена.
В. 154. Фринцко Параска.
В. 156. Савка Василь.
В. 160. Данилюк Григорій.
В. 162. Ґеда Петро.
В. 183. Дорок Іван.
В. 203. Яремчук Антін.
В. 211. Манастирський Григорій.
В. 212. Вітенько Марія.
В. 217. Боднар Микола, Дацьо Анеля, Дацьо Дмитро.
В. 218. Фелт Марія, Фелт Михайло.
В. 221. Іванців Максим.
В. 236. Андрейшин Григорій.
В. 242. Демитер Пилип, Демитер Ів.
В. 251. Бучинська Цецилія, Щурко Анна.
В. 258. Шпак Михайло.
В. 282. Андрець Володимир, Матвійчук Вікторія, Мішак Микола.
В. 285. Ґерцак Марія.
В. 291. Шевчик Василь.
В. 294. Бохонок Арсеній.
В. 295. Басик Антін.
В. 298. Бартків Розалія, Серетний Йосиф.
В. 302. Дмитрик Михайло.
В. 320. Боднар Петро, Дацюк Дмитро.
В. 338. Хомош Іван.
В. 363. Задзілка Вінцент.
В. 367. Яців Андрій.
В. 385. Давидів Катерина, Давидів Іван, Друк Анна, Друк Стефан, Кассан Петро, Костенко Микола, Лозовська Анеля, Мандзен Анна, Вересюк Марія, Вересюк Теодор.
В. 400. Гордий Іван.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 5. Козак Марія, Козак Михайло.
В. 14. Ґонтарюк Іван, Лантвит Іван, Вінтоняк Василь.
В. 20. Білоус Атаназій.
В. 31. Скертон Казимир.
В. 61. Ярчак Михайло, Спрох Андрій, Уріщак Анна, Уріщак Михайло, Зелінський Іван.
В. 91. Гасічак Іван.
В. 94. Колодніцький Йосиф.
В. 101. Ріжнів Анна, Ріжнів Іван.
В. 109. Тинжик Андрій.
В. 142. Габер Володислав, Наливайський Станислав.
В. 147. Турчин Павло.
В. 155. Томаш Марія.
В. 157. Казута Теодор.
В. 206. Веселюк Анна, Веселюк Михайло.
В. 219. Заморський Роман.
В. 233. Сеник Іван.
В. 235. Андриц Юрій.
В. 253. Наливайко Степан.
В. 268. Грицишин Микола, Ґромяк Михайло.
В. 301. Баранок Дмитро.
В. 316. Бойко Микола.
В. 339. Шостак Андрій.
В. 351. Галькович Іван.
В. 363. Луцишин Іван, Патрик Б. Іван.
В. 384. Дячун Карпо.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 9. Мулик Василь.
В. 29. Костюк Микола,
В. 34. Кузан Анна.
В. 45. Лев Матвій.
В. 67. Чубко Марія.
В. 83. Тимчій Степан.
В. 91. Пащак Теодор, Шабатура Анна, Шабатура Григорій.
В. 98. Малимін Андрій.
В. 100. Паламар Марія, Паламар Михайло.
В. 102. Стех Анна.
В. 121. Череватий Пилип.
В. 159. Федоришин Анастазія, Федоришин Матвій, Петрик Степан.
В. 206. Чорний Ілько.
В. 217. Гранковський Василь.
В. 221. Лоняк Василь.
В. 227. Кобилінський Олекса.
В. 229. Ціміхуд Степан.
В. 230. Когут Антін.
В. 242. Смерек Анна.
В. 284. Петришин Параньа, Петришин Казимір.
В. 295. Стеців Олена, Стеців Григ.
В. 304. Ваврів Сенько.
В. 309. Варіян Олександер.
В. 321. Костира Розалія, Костира Ів.
В. 344. Попко Яків.
В. 385. о. Титар І. Володимир.
В. 388. Новосільський Дмитро.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ ЗА НЕПЛАЧЕННЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 1. Страговський Іван.
В. 5. Фітяк Анна.
В. 11. Коломиєць Микола.
В. 24. Мялковський Іван.
В. 31. Дацишин Юліян, Іваньчак Кость.
В. 35. Вареница Михайло.
В. 37. Малик Марія.
В. 38. Климчук Павло.
В. 40. Сатичур Трофим.
В. 45. Лопата Магдалина.
В. 47. Михайлишин Павло.
В. 52. Скубельський Іван.
В. 55. Сінявський Степна.
В. 63. Кіт Михайло.
В. 64. Сворак Пилип, Щомак Стах.
В. 72. Новіцький Іван.
В. 75. Гірний Микола.
В. 76. [illegible] Михайло.
В. 78. Сорокач Степан.
В. 81. Красний І. Петро.
В. 85. Дмитрів Йосиф, Кучер Микола, Маранич Марія.
В. 91. Рудзинський Антін, Туркас Микола.
В. 95. Лавшин Микола.
В. 96. Коростинський Теодор.
В. 99. Петринець Микола.
В. 100. Андрусяк Іван, Габла Степан.
В. 109. Ґерич Василь.
В. 110. Буґера Яким, Костюк Йосиф, Мороз Теодор.
В. 122. о. Галущинський Олександер, Ваперович Войтко.
В. 126. Ясновський Пилип, Мельник Василь.
В. 130. Бучна Марія, Бучний Іван, Бучна Анна.
В. 132. Гучко Іван.
В. 133. Петрик Іван.
В. 137. Кобаль Семен.
В. 143. Мельничук Петро, Васильців Йосиф.
В. 144. Бих Петро.
В. 161. Палуга Анна.
В. 170. Корунов Михалина, Корунов Григорій.
В. 171. Кльован Іван.
В. 177. о. Пашкевич Петро.
В. 182. Кметь Каролина, Кмтеь Іван, Павлів Йосиф.
В. 183. Малицький Григорій.
В. 196. Марусин Пелягія, Марусин Іван.
В. 206. Чорна Марія, Чорний Василь, Захарків Ілія.
В. 217. Бояновський Стефан.
В. 219. Бучак Станислав, Якимів Дмитро, Стахура Гавриїл.
В. 221. Демянчук Марія, Демянчук Сава, Савка Ілія.
В. 222. Комарницький Гнат.
В. 223. Бойко Іван, Чолій Іван.
В. 230. Бряц Олена, Бряц Дмитро, Пучила Андрій.
В. 237. Даців Параня, Даців Антін.
В. 239. Онуфрейчук Олександер, Тоганьчин Іван.
В. 266. Дутай Йосафат, Ференц Василь.
В. 268. Баглай Павло, Ґромяк Петро, Євчин Василь, СеньківОнуфрій, Шанайда Антін.
В. 273. Саганович Іван.
В. 283. Коваль Павло.
В. 284. Петрик Іван.
В. 285. Білик Михайло.
В. 287. Лиса Ксеня, Зіняк Софія.
В. 288. Пастернак Йосиф.
В. 289. Архитко Анна. Архитко Михайло, Залецька Матрона, Залецький Юрко.
В. 293. Возник К. Михайло.
В. 296. Бойко Петро, Мартинишин Дмитро.
В. 300. Антоняк Марія, Антоняк Василь, Іванюк Анна, Кізло Катерина, Кость Антін.
В. 321. Конів Марія, Конів Федьо, Лісоцький Іван.
В. 342. Лещик Теодор.
В. 365. Гарин Йосиф.
В. 385. Бородай Анастазія, Бородай Йосиф, Галіят Бартош, Олійник Іван.
В. 400. Семівський Петро.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 28. Смерек Анна.
В. 42. Ставчанська Марія, Ставчанський Мафтей.
В. 76. Малимін Андрій.
В. 98. Ціміхуд Степан.
В. 119. Бортник Текля, Заляновська Ксеня.
В. 133. Коритко Василь.
В. 147. Мулик Василь.
В. 207. Костюк Микола.
В. 221. Пришляк Павло.
В. 222. Чубко Марія.
В. 229. Пелех Софія, Пелех Семен.
В. 230. Глива Теодор.
В. 239. Лев Матвій.
В. 276. Захвея Анна, Захвея Мих.
В. 283. Здан Маланка.
В. 286. Ковалевич Семен.
В. 289. Крик Марія, Крик Іван.
В. 292. Фіна Андрій, Варіян Олекса.
В. 321. Новосилський Дмитро.
В. 330. Череватий Пилип.
В. 367. Гранковський Василь.
В. 388. Тимчій Степан.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 168. Паньків Іван.
В. 217. Куций Михайло.
В. 247. Собаль Максим.
В. 295. Лесняк Гаратон.
В. 336. Петрович Іван.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З кінцем місяця червня 1924 в У. Н. С. було повнолітних чл.	15,700
в місяцю липни 1924 р. принято нових	80
в місяцю липни 1924 р. принято наново	37
в місяцю липни 1924 р. принято з переступ. листами	35
в місяцю липни 1924 р. принято з інших кляс обезпечення	10
Разом	15.862
В місяцю липни 1924 р. суспендовано	116
в місяцю липни 1924 р. відійшли з переступними листами	28
в місяцю липни 1924 р. відійшли до інших кляс обезпечення	10
в місяцю липни 1924 р. померли	5
Разом	159
З кінцем місяця липня 1924 р. в У. Н. Союзі було повнолітних членів	15.703

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ І КЛЯС СУМ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

В клясі Д.	на $ 100	17
В клясі А.	на $ 250	339
В клясі А.А.	на $ 500	4.815
В клясі В.	на $ 750	675
В клясі С.	на $1000	9.680
В клясі В.В.	на $1500	159
В клясі С.С.	на $2000	18
Разом		15.703

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТМЕНТ:

НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

В. 2. Чернявська Агнес.
В. 9. Трионовська Анна, Треоновський Іван, Трионовська Марія, Трионовська Марта.
В. 29. Гривняк Іван, Гривняк Василь.
В. 40. Гаврилів Олена.
В. 45. Черниківський Богдан, Качмарчик Володимир; Лев Іван, Лев Зофія.
В. 51. Крекота Василь.
В. 70. Смеречанська Катерина.
В. 91. Сендеґа Григ., Сендеґа Ева.
В. 95. Кріль Василь.
В. 112. Микитюк Стефанія.
В. 116. Вольчинський Петро.
В. 127. Круцько Юрій.
В. 137. [illegible]
В. 147. Біленький Іван, Біленька Анна, Бобелях Катерина, Кметь Катерина, Лось Марія, Малий Іван, Стельмах Йосиф.
В. 156. Савка Григорій, Савка Іван, Савка Марія, Савка Михайло, Савка Анна.
В. 161. Хілінський Едвард.
В. 179. Гадзеґа Марія,
В. 197. Гелмак Анна.
В. 229. Брик Михайло, Брик Василь.
В. 232. Вацлавський Володомир.
В. 233. Ходоровська Люба Олена.
В. 237. Вороньчук Йоанна.
В. 242. Халупа Петро.
В. 251. Щурко Анна.
В. 252. Читвінський Семен.
В. 276. Полуга Іван.
М. 282. Марків Гаська, Марків Василь, Марків Теодор.
В. 295. Басік Богдан, Філяс Павло, Кос Марія, Кос Катерина, Кос Йосиф, Кос Анна, Мельник Йосиф, Мельник Володимир, Мельник Богдан.
В. 300. Курівчак Анна.
В. 321. Костира Юлія.
В. 326. Соколовський Володимир.
В. 338. Платко Ольга.
В. 339. Жмутин Анна.
В. 363. Задзілка Еміілія, Задзілка Марія, Задзілка Юлія, Задзілка Чеслав.
В. 369. Фринк Анна, Фринк Марія, Косць Ева, Косць Василь, Косць Катерина.
В. 385. Бородай Франко, Бородай Анна, Бородай Михйало, Ясинюк Володимир, Кузик Мирослав, Лозовський Павло.

НАНОВО ПРИНЯТІ ДІТИ:

В. 5. Козак Анна, Козак Агафія, Козак Пелягія.
В. 44. Придка Марія.
В. 61. Шафран Стефан, Шафран Анна, Уріщак Іван, Уріщак Марія, Уріщак Людвика, Уріщак Йосиф, Уріщак Катерина.
В. 81. Колодніцький Іван, Колодніцька Кароліна.
В. 85. Калин Іван, Калян Василь, Калин Марія, Лотоцька Анна, Лотоцька Марія, Лотоцький Стефан, Лотоцький Андрій.
В. 136. Тимчук Михайло, Тимчук Едвард.
В. 142. Наливайський Йосиф, Наливайська Веронка, Наливайський Теодор.
В. 206. Василюк Лев, Василюк Олекса, Василюк Волод., Василюк Евген.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ (КАРТАМИ):

В. 9. Мулик Зофія, Мулик Славко.
В. 91. Шабатура Ілько, Шабатура Марія.
В. 112. Катинська Анна.
В. 159. Федоришин Марія, Федоришин Ева, Федоришин Анна, Федоришин Стефан.
В. 197. Шалапій Петро.
В. 203. Кирильчук Петро, Кирильчук Анна.
В. 242. Смерек Марія, Смфрек Катерина, Смерек Юлія, Смерек Андрей.
В. 284. Петришин Анна, Петришин Олена, Петришин Іван, Петришин Василь.
В. 321. Костира Юлія, Костира Марія, Костира Йосиф.

ДІТИ СУСПЕНДОВАНІ ЗА НЕПЛАЧЕННЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК:

В. 24. Офчар Анастазія, Офчар Анна, Офчар Марія, Офчар Олена.
В. 130. Бучна Антоніна.
В. 132. Палка Ядвіґа, Палка Франко.
В. 146. Підперигора Михайло.
В. 182. Кметь Анна, Кметь Михайло, Кметь Йосиф.
В. 206. Чарна Ольга, Чарний Лукаш, Чарна Анна, Чарна Стефанія, Захарків Ольга, Захарків Зофія, Захарків Анна, Захарків Марія.
В. 230. Бряц Михайло, Бряц Іван.
В. 237. Даців Кностантин.
В. 244. Бенза Сташка.
В. 276. Гутник Анна, Гутник Іван, Кость Михайло, Матіяшовський Іван, Судія Олена, Судія Дорота, Зіндран Михайло, Жук Юстина.
В. 288. Пастернак Даниїл.
В. 289. Заліцький Микола, Заліцька Анастазія.
В. 321. Сілецький Володимир.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА:

В. 4. Крайник Леокадія.
В. 128. Галанка Петро.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 25. Кирильчук Анна, Кирильчук Петро.
В. 28. Смерек Андрей, Смерек Марія, Смерек Катерина, Смерек Юлія.
В. 42. Ставчанська Анна, Ставчанський Михайло.
В. 102. Катинська Анна.
В. 147. Мулик Славко, Мулик Зофія.
В. 229. Пелех Іван, Пелех Теодор Еміліян, Пелех Анастазія, Пелех Онуфрій.
В. 276. Захвея Іван, Захвея Анна.
В. 289. Крик Іван.

ПОМЕРШІ ДІТИ:

В. 149. Цвайгус Едвард.
В. 217. Онуфрик Петро.
В. 237. Шевчишин Зофія.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З кінцем місяця червня 1924 р. в У. Н. С. було дітий членів	8.580
в місяцю липни 1924 р. принято нових	77
в місяцю липни 1924 р. принято наново	29
в місяцю липни 1924 р. принято з перест. листами	23
Разом	8.709
В місяцю липни 1924 р. суспендовано	35
в місяцю липню 1924 р. відійшли з молодечого департаменту до старших членів	2
в місяцю липни 1924 р. відійшли з перест. листами	18
в місяцю липни 1924 померли	3
Разом	58
З кінцем місяця липня 1924 р. в У. Н. С. було дітий членів	8.651

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ:

З кінцем місяця липня 1924 р. У. Н. С. було:	
повнолітних членів	15.703
дітий членів	8.651
Разом всіх абезепечений в У. Н. Союзі	24.354

У В А Г А

котру кождий відділовий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї тісно застосуватися.

Так повнолітні як і молодечі члени У. Н. Союза, оголошені в рекордовім звіті за місяць липень 1924 р. як суспендовані або виключені за неплаченне місячних вкладок чи з інших шричин згідно зі статутом орґанізації, коли хотять і надальше бути членами У. Н. Союза, мусять зголоситися в протягом сего місяця (серпня) до своїх відділів і вписатися наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Єслң цего не зроблять до кінця місяця серпня, 1924, то ввересни 1924 року мусять виповнити нові аплікації (просьби о принятте) наколи схотять бути дальше членами У. Н. Союза, подібно як кождий новий кандидат. Ці знов члени, так повнолітні як і молодечі, котрі в місяци липни 1924 р. взяли переступні листи а еще доси не зголосилися до іншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мусять це зробити в місяци серпни сересни 1924 р. стратилиб всі членські 1924 р., бо на другий місяць, то є в права і моглиби бути приняті тільки на підставі нових аплікацій (просьб о принятте).

І. Каштанюк, гол. рек. секретар.

ПОСВІДКА.

Отсим стверджую, що я низше підписаний одержав з головної каси Укр. Нар. Союза 50 дол. словами: пятьдесять долярів з фонду убогих, за що складаю як найщирійшу подяку Головному Урядови У. Н. Союза.

Підпис: **Павло Холявський.**

Свідки: Кароль Кропевніцький і Іван Гатала.

За уряд відділу ч. 62, Тов. Згода: Юрко Бліхар, предс.; Василь Волчанський, кас.; Олекса Турінець, секр.

Галичанин.

ЛЬВІВСЬКА „ПРОСВІТА".

(Від власного кореспондента „Свободи").

VI. Видавництва „Просвіти".

На зверх широким кругам львівська „Просвіта" відома найбільше своїми видавництвами. Можна сміливо сказати, що кождий грамотний Українець, чи то в Европі, чи в Америці, мусів мати в своїх руках чи календар чи иншу книжочку „Просвіти", „Просвіта" протягом 56 років своєї діяльности видала 488 книжок і 30 річників часописів, так, що із видань „Просвіти" можна зложити гарну бібліотеку. Книжки і книжочки львівської „Просвіти" видані разом у 3,568.115 примірниках, так, що один примірник видань „Просвіти" припадає на одну голову українського населення Галичини. Нічо дивного, що книжочки „Просвіти" можна зустріти у кождій селянській хаті, у кождій робітничій родині, взагалі у кождім українськім домі.

Програму видавництв „Просвіти" укладає Видавнича Комісія; редакцією поодиноких скрій і видань займаються ріжні редактори. У теперішний час виходять такі видання „Просвіти".

1. „Народня Просвіта" місячник присвячений освітній орґанізації, Містяться тут статті на ріжні теми освітного життя, як орґанізація бібліотек і читалень, народний театр і ин. Богато статтей відноситься до освітного руху у чужих народів. Дальше ідуть звідомлення з освітного руху, головно в західних землях України і комунікати „Просвіти" до філій і читалень. „Народню Просвіту" редаґує голова Т-ва директор **М. Галущинський.**

2. Народня Бібліотека „Просвіти" подає загально доступні популярні книжочки для широких верств народа. В останньому часі вийшли: 1) Дрібні оповідання М. Вовчка в 6 випусках, 2) Перша поміч у наглих випадках захорування Др. Курівця, 3) Як господарюють селяне в чужих краях Доманицького, 4) Різдвяна Ніч Ч. Дікенса (переклад С. Куликівної), 5) Просвітні листки І. серія, 6) Оповідання про сили природи, 7) Характерник, 8) Гетьман Мазепа.

3. **Історична бібліотека** „Просвіти", дає популярні розвідки з історії України, особливо про світлі хвилини нашої минувшини, про українську державу, визвольні змагання, великі діла Культури, визначних діячів, про українські землі і місцевости. Вийшли дотепер такі випуски: 1) І. К. Безіменні герої, 2) І. Крипякевич — Княжий город Галич, 3) Ю. Шкрумеляк — Битва під Зборовом 1649 р.; 4) В. Волицький — Холмщина і Підляше в часі визвольних воєн Б. Хмельницького, 6) Д. Яворницький — Оповідання столітного діда про Запорожців, 6) І. Крипякевич — Іван Федорович, перший український друкар. Книжочки є невеликого розміру, призначені до широкої кольпортажі. „Історичну бібліотеку редаґує др. І. Крипякевич.

4. Українське письменство.

Квітка-Основяненко; Шашкевич-Головацький; Устіянович-Могильницький; Шевченко 2 томи; Куліш 6 томів; Метлинський-Костомарів; Воробкевич 3 тому; Глібів-Климкович; Стороженко; Руданський 3 томи; Федькович; Нечуй-Левицький; Марко Вовчок.

Кілька видань вийшло поза серіями. На першому місці треба поставити **Історію українського письменства проф. Михайла Возняка** в 3 томах, яка дає незвичайно повний огляд нашої літератури до Котляревського.

Врешті з ініціятиви голови „Просвіти" дир. Галущинського починається реалізувати ще одно давно намірене видання **Підручного Енциклопедичного Словника** на зразок популярних енциклопедий так дуже поширених в західній Европі і в Америці. Цей словник у першому виданні має дати коло 100 аркушів друку з поясненнями 30.000 слів, — особливо увага буде звернена на українську історію, літературу, географію, етноґрафію, природу та инші ділянки українознавства; словник буде богато ілюстрований. Як будуть вже зроблені підготовляючі праці, „Просвіта" видасть проспект словника зі зразками тексту і умовами субскрипції. Є надія, що також в Америці словник знайде щире приняття.

Такі ріжнородні є видавництва львівської „Просвіти". Небезінтересно буде дати на кінець і коротку статистику цих видань: в 1923 р. вийшло 27 книжок у 57.000 примірниках і 549.500 аркушах, за першу половину 1924 р. 6 книжочок у 37.000 примірниках і 284.500 аркушах. „Просвіта" продає книжки по части через инші книгарні, по части у власному заряді. Крім цього „Просвіта" робить вигоду своїм членам і висилає їм також чужі видання, які бере в книгарнях. Значний рух вказує, що „Просвіта" у недовгому часі буде примушена відкрити власну книгарню.

VII. Боротьба з неграмотністю. Фахові школи. Театр.

На народ належить до найбільше відсталих культурно в Европі через те, що серед нас є велике число неграмотних, які не знають ні читати ні писати. Число неграмотних в Галичині обчисляють на 30%. Подумати тільки: третина Українців не може користати з книжки. І тому так важко добути нам належне місце в культурному світі, що все лежить на нас клеймо анальфабетів. „Просвіта" від давна звертає увагу на цю справу і утворила Комісію для поборювання неграмотности, яка раз враз доручає читальням орґанізовання курсів для неграмотних і приготовляє відповідні підручники. Давнійшими роками видала „Просвіта" такий підручник для неграмотних Солтиса. Тепер знов дала в руки громадянства „Просвітні листки" для науки читання.

„Листки" подумані в той спосіб, що можна уживати їх і на курсах, де є більше число учасників і при науці одинцем. Як учити з „Листків" про це є поучення для учителя на окладинці. Варта, щоби й Америка зацікавилася цею справою і серед наших іміґрантів неграмотних поширила знання українського слова.

„Просвіта" дбає також про поширення фахового знання між українським громадянством і старається творити спеціяльні школи. У Львові істнує від 12 років Торговельна Школа Т-ва „Просвіта", яка мала 2 роки науки, тепер по новим плянам матиме 3 роки; це школа середнього типу, що виховує кооперативних працьовників та приготовляє зарівно практичних купців як і бухгальтерів, урядовців економічних інституцій і под. Школа мала в цьому році в І. клясі 36 учеників в II. кл. 25 учеників. Крім цього є при школі Однорічний Торговельний Курс для абітурієнтів, що дає у скороченні програму торговельних академій. Курс тішиться великою популярностю і на ньому було 36 студентів.

Школа ця користується правами державних шкіл. Ученики її піддаються кінцевому іспитові в приваі делеґата державної шкільної влади.

(Конець буде).